

שולחן ערוך אבן העזר סי' מ"ב	שבת	יום	ליקוטי מוה"ר	ליקוטי ה"ב	מסנה ברורה	משיבת נפש	שולחן ערוך
א.ב.	שש-שש	זורה	קמו	לב.	קמו	שש-שש	א.ב.
ג.ד.	שש-שש	קמה:	קמה	לב:	קמה:	שש-שש	ג.ד.
ה.ו.	שש-שש	קמו.	קמו	לג.	קמו.	שש-שש	ה.ו.
ז.ח.	שש-שש	קמו:	קנ	לד:	קמו:	שש-שש	ז.ח.
ט.י.	שש-שש	קמו.	קנא	לד.	קמו.	שש-שש	ט.י.
יא.ב.	שש-שש	קמו:	קנב	לה:	קמו:	שש-שש	יא.ב.
ג.ד.	שש-שש	זורה	קנג	לה.	זורה	שש-שש	ג.ד.

בקר בני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

241 | פרשת ויצא | ט' כסלו תשפ"ב

דבר המערכת

"ריבוננו של עולם, אתה עשית עמנו חסד גדול ותתן לנו ברחמיך ובחסדיך הגדולים את תורתך הקדושה... אילו פינו מלא שירה כימ, ולשוננו רינה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, לא נוכל להודות ולהלל לפניך על כל הטובות אשר עשית עמנו אשר נתת לנו את תורתך הקדושה והתמימה" (ליקוטי תפילות, ד).

דלים הם המילים להביע את רחשי התודה וההודאה שמילאו את הלבבות במעמד 'כתר תורה' בשבוע העבר, בו התכנסו האברכים היקרים לומדי כוללנו שזכו להיבחן אצל גדולי ההוראה שליט"א על הלכות איסור והיתר ביו"ד ועל הלכות שבת וטרה, ונמצאו בקיאים בבהירות יתירה.

רשמי ההוד ממעמד מרומם זה - בראשות גדולי תורה ויראה, ובראשם הגר"מ שכטער שליט"א - אמורים להתפרסם בגיליון מיוחד, אך הבה ניגע בנקודה יסודית במטרת המעמד כולו:

בנוהג שבעולם שבמעמד שכזה מגדילים את הלומדים ומעריצים את שמם על שזכו והתייענו כראוי, מבלי לגרוע מחובת כבוד התורה, אולם **במעמד זה הופנה עיקר הכבוד והיקר לחי עולמים שזיכה אותנו בתורתו הקדושה והנחילנו באהבתו לדעת אותה וללמדה על בוריה, לו לבדו יתברך הכבוד והתהילה. במעמד זה הודו לו מעומקא דליבא ששם חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שם חלקנו עם יושבי קרנות. לא היתה זו התפארות ופרסום של כבוד בשר ודם גרידא, אלא כבוד ה' שנתן לנו במתנת חנים את אוצרו הטוב.**

והיא שמחייבת כל אחד ואחד, שכשם שהגדיל חסדו עם פלוני, כן הוא רוצה להגדיל חסדו עמך ועמי ועם כל אחד ואחד. כך, שעלינו לפנות אליו ולחלות פניו: כשם שעזרתם לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא ולקיים רצון צדיק בקנין ההלכה, כן תעזרו גם אנו שנזכה ללמוד על מנת לשמור ולעשות כל מימנו, ונזכה שיהא שבתנו בבית ה' כל הימים.

העורכים

הפעם אודה את ה'

וייסורים. הודאה וקבלת יסורים בשמחה אין פירושה בשום אופן לשכוח מקריאת ה' אלינו בעת הזאת. וכבר הוזהרנו: **אם רואה אדם יסורים באין עליו יפשפש במעשיו**" (ברכות ה ע"א) ופירש רש"י: "יפשפש מעשיו - שעשה כבר, ויבדוק עבירות שבידו, ויתודה וישוב".

כי אם אמנם בעת צער ויסורים יש מצות עשה להצדיק את הדין ולהכיר שהכל לטובה, וכפי שכתבו מוני המצוות: **"לצדק הדין על כל המאורע ויחשוב כי הכל לטובתו"** (סמ"ג ג' מ"ע ז). אך בד בבד, וכלל במצוה זו: להתעורר בתשובה. וכפי שה'חרדים' (פרק ט, אות לא) מוסיף על דבריו: **"גם לא יאמר מקרה הוא, אלא יפשפש במעשיו וישוב בתשובה"**.

ההודאה והתשובה אינם סותרים זה לזה, אלא אדרבה ההודאה היא זו שמשלימה ומאפשרת את התשובה. שכן, רק על ידי ההודאה יש לאדם תקוות בטחון שאכן תועיל לו התפילה והצעקה לשוב בתשובה ולצאת מהצרה. בלא ההודאה יכול היצר לעקם את הלב ולגרומם לכך שהייסורים לא רק שלא יעוררוהו, אלא אף יגרמו לו לשקוע בעצבות ויאוש ולא יביאו כל תועלת חלילה.

וכמו שהרחיב בכך מוהרנ"ת: "כשהשם יתברך מנסה ומייסר את האדם ביסורים וצרות ח"ו, ובודאי כוונתו יתברך הוא הכל רק לטובה, כדי שיזכור ע"ז לשוב אליו יתברך, אבל מחמת גודל כח הבחירה, יש לפעמים שדארבא על ידי הצרות נתעקם לבו ביותר מהשם יתברך עד שקשה לו אז מאד להתקרב אליו יתברך, ואפילו לפתח פיו לפרש שיחצו וצערו לפני השם יתברך באמת, גם כן קשה וכבד עליו מאד". אבל כאשר יתגבר ההודות ולמצוא הרחבות בתוך הצרה כי אז יוכל להתפלל לצעוק ולשוב בתשובה ועל ידי זה יומתק הדין לגמרי (אוצר היראה, יסורים וישועה, כא. ע"פ ליקוטי הלכות, כלאי בחמה ד).

וכהמשך דבריו הבהירים של מוהרנ"ת שם: "כשהאדם רואה גודל צרותיו בגוף ונפש וממון, שהוא רחוק מהשם יתברך מאד, וגם בגוף ובפרנסה יש לו יסורים גדולים, אעפ"כ צריך לבל יתבלבל לגמרי מחמת הצרות והיסורים ח"ו. רק בכל עת ועת, בפרט בעת צרה רחמנא ליצלן, יתן עיניו לבו ודעתו להתבונן היטב על חסדי השם וטובותיו שעשה עמו עד הנה, וראוי לו ליתן הודאה עצומה להשם יתברך בכל יום ויום על עוצם חסדו וטובו יתברך עליו, שזכה להיות בכלל ישראל מקבלי התורה ועל כל הטובות נפלאות בפרטיות שנגמל השם יתברך עמו מעודו עד היום הזה. וגם בהצרה בעצמה בוודאי יש איזה הרחבה. **וצריך להרגיל את עצמו להודות להשם יתברך על כל הטובות שעשה עמו, ועל ידי זה יהיה לבו נכון ובטוח שגם עתה לא יסיר השם יתברך חסדו וטובו מאתו, וע"ז יחזק את לבו לצעוק ולהתחנן להשם יתברך שיצילהו גם עתה מכל הצרות והיסורים"**.

נודה ונשמח בה' גם בעת צער ויסורים חלילה, ויחד עם זאת נעורר את ההכנעה וההתעוררות לתשובה ותפילה מתוך שמחה, ובכך יומתקו כל הדינים בחסדים נגלים.

תכלית חיינו ומטרת שליחותנו לעולם הזה, היא: להכיר את ה' יתברך! **"כי כל הבריאה נבגן דישתמודעין ליה, כדי שיכירו וידעו אותו יתברך על כל דבר ודבר של הבריה. וכל זמן שאין אדם לעסוק בזה אזי נחשב כל הבריה לתוהו ובוהו, וזה בחינת כלל התורה והמצוות, שבשביל זה נברא הכל"** (ליקו"ה, הכשר כלים ד, א).

הכרת הבורא נעשית על ידי התודה וההודאה; כאשר אנחנו מודים לו על רוב חסדו ורואים את טובו ורחמנותו בכל הנהגה, הרי שאנו מוצאים אותו בכל פרטי הבריה ומכירים אותו, כי כל מה שברא בעולם לא היה אלא לגלות רחמנותו. **"כי הרחמנות שורש כל הבריה, כי הכל נברא כדי לגלות רחמנותו"** (ליקו"מ סד).

ועל כן, בעולם הבא, יהיה התענוג וקיבול השכר כפי מה שעמלנו בעולם הזה להודות ולהלל לה' על כל פרטי מאורעות חיינו, כיון שזו עיקר השליחות עבודה באנו לעולם. וכפי שרבינו הקדוש מלמדנו: **"כי זה עיקר שעשוע עולם הבא להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך ולהכיר אותו יתברך, שעל ידי זה סמוכים וקרובים אליו יתברך, כי כל מה שיודעים ומכירים אותו יתברך ביותר, סמוכים אליו ביותר"** (ליקוטי מוה"ר תניינא, ב).

בפרשתנו אנו לומדים על גילוי והמשכת עבודת ההודאה בעולם על ידי לאה אמנו. עם לידתו של יהודה הודתה לה', ובכך ירתה אבן פינה לכל ההודאות שבעולם, וכפי שמלמדנו רבי שמעון בר יוחאי ש"מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאת לאה והודתו, שנאמר הפעם אודה את השם" (ברכות ז ע"ב). היא רמזה את ההודאה בשם בנה 'יהודה', ועד היום מכונים כל בני ישראל על שמו, וכפי שדורש רשב"י על הפסוק 'יהודה אתה יודוך אחיך': "היו כל אחיך נקראין על שמו, אין אדם אומר 'ראובני אנא' שמעוני אנא' אלא 'הודי אנא'" (בראשית רבה). **אנחנו נקראים 'יהודים' כדי לרמוז על שמו של 'יהודה' שנקרא על שם ה'הודאה', שהיא הנקודה העיקרית והפנימית ביהדות.**

מוהרנ"ת אף מוצא בכך רמז שהגאולה האחרונה על ידי משיח בן דוד תהא בכך רמז שהגאולה וכך הוא כותב: **"ועל כן כשגודל יהודה שממנו יצא משיח בן דוד אמרה לאה 'הפעם אודה את השם', על כן קראה שמו יהודה, על שם תודה והודאה, זה רמז שעיקר קץ הגאולה האחרונה הוא בבחינת תודה והודאה"** (ליקוטי הלכות, ברכת השחר, ה, כד).

חז"ל הקדושים לימדו אותנו על חובת ההודאה גם בעת צער ויסורים. חיוב זה נכלל במצוה "ואהבת את ה' אלוך בכל מאודך - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד" (ברכות ה, ט). "אם חסד אשירה ואם משפט אשירה" (שם בגמ' דף ס' ע"ב). כך גם נפסק להלכה: **"חייב אדם לברך על הרעה דבעת שלמה ובנפש חפצה, כדרך שמברך בשמחה על הטובה, כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם"** (ש"ע אורח חיים רכ"ב). הייסורים הינם שליחים לעורר בתשובה ולכפר עוון, ואין טובה גדולה מכך.

אך בל נשכח, שיחד עם זאת חייבים לשוב בתשובה בעת צער

פניני אור

לְרַב הַכְּנָתוֹ וְתִשְׁוֹקְתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לְשִׁבְתָּ, הִיָּה נוֹהֵג לְהַזְמִין כָּבֵר בְּיוֹם רֵאשׁוֹן גְּרוֹת גְּדוֹלִים מִהֶעוֹשָׁה זֹאת, הַנִּקְרָא **"לְעֵכֶט צִיעֵר"**.

ושכבת וערבה שנתך!

ויסגנו במקום וילן שם... וישכב במקום ההוא

השינה - יש לה שלמות וקדושה מיוחדת בארץ ישראל, כמו שכתב הרב מטשעהרין בספרו 'זמרת הארץ':

"תיקון השינה שתעלה אז נשמתו לבחינת עלמא דאתי הוא בשלימות בא", בבחינת 'וישכב במקום ההוא' וכו'. כי שם האויר קדוש ומכוונת נגד ארץ החיים שלמעלה, ועל כן הנשמה תוכל לעלות שם בשעת שינה כסדר בלי עיכוב כל כך כמו שיש לה בחוץ לארץ ח"ו. וכמובן ג"כ בספר חסד לאברהם, כי אמרו ז"ל 'שינה אחד משישים במיתה', ולענין עליית הנשמה אחר המיתה מבואר בזוהר הקדוש ובשאר ספרים החילוק שבין מתי ארץ ישראל למתי חו"ל, ומזה מובן גם לענין השינה" (זמרת הארץ, סימן נד).

אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה!

וייקן יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי.

פירש רש"י: "ואנכי לא ידעתי - שאילו ידעתי לא ישנתו במקום קדוש כזה".

והרה"ק מטשעהרין הביא ענין זה, באופן הנוגע לכל אחד למעשה, שכל הזוכה לדור בארץ ישראל שהוא מקום קדוש, עליו לשמור עצמו משינה - הן משינה רוחנית של מוחין דקטנות, וכלשונו:

"והעיקר לשמור עצמו מהשינה, היינו לעורר עצמו בכל פעם ולהתחדש ולהתחזק בעבודת ה' בכל פעם בהתעוררות חדש ובחיות ושכל קדושה. כי קדושת ארץ ישראל היא בבחינת 'ולבי ער', וכמו שכתוב 'אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי', ופירש רש"י 'שאם ידעתי לא ישנת'. אך שם היתה גם השינה בקדושה גדולה בבחינת תרדמה של נבואה, אבל משינה פשוטה שהיא בחי' מוחין דקטנות ממש צריכים להישמר מאד" (זמרת הארץ, מעשה מאביית בת מלך).

והן בפשטות, מלהרבות בשינה ותנומה, וכמו שכתב במקום אחר:

"היושבים בארץ ישראל הם נקראים בנים למקום כמובא, ועיין מגלה עמוקות אופן רכ"ד, כי שם עיקר האמת כנ"ל כמה פעמים. וע"כ נקראת ארץ מרחקים כי אמת מרחקין מילה. וזה שמובא ויר'א א'ת המקום ס"ת "אמת", וזה מרחוק היינו כנ"ל. וע"כ כשזוכין שם לבחינת אמת נקראים בנים כמבואר בפנים. וגם שם עיקר שלמות הדעת כנ"ל. וע"כ נכון שם למעט בשינה! ודוד המע"ה כשרצה למצוא את מקום הבית המקדש שמשם שורש קדושת א"י, אמר אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה. ויעקב אבינו ע"ה אמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, ופירש"י שאם ידעתי לא ישנתי, היינו כנ"ל" (זמרת הארץ, סימן קיז).

ובמקום אחר כתב עוד, שאכן קדושת ארץ ישראל מסוגלת שיהיה לאדם בנקל למעט בשינה, וזה לשונו: "ארץ ישראל היא בחי' מוחין דגדלות כידוע, וע"כ בנקל שם ביותר למעט בשינה שהיא בחי' מוחין דקטנות" (זמרת הארץ ח"ב, סימן קיב).

שאלה:

רציתי לשאול האם ע"פ דעת רבינו יש ענין מיוחד לדור דווקא בירושלים, יותר מבשאר ערי ארץ ישראל, ועד כמה ראוי להשתדל ולהתאמץ בזה?

תשובה:

בטרם נבוא לבאר דעת רבינו בענין זה, עלינו לבאר ראשית-כל מה שמבואר בזה בנגלות התורה, בש"ס ופוסקים.

ובכן, כך איתא במשנה: "הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מוציאין, הכל מעלין לירושלים ואין הכל מוציאין, אחד האנשים ואחד הנשים" (כתובות ק"ע"ב). ופירש רש"י: "הכל מעלין - את כל בני ביתו אדם כופה לעלות ולישב עמו בירושלים" (רש"י, שם).

[וכבר עמדו המפרשים על דברי רש"י מדוע הוסיף וייתר בלשונו לכתוב 'ולישב עמו בירושלים' (עיין בפני יהושע ובהפלאה, ועוד). ובשיטה מקובצת כתב: "סיים הרב וישבו עמו בירושלים, משום דלא דמי 'הכל מעלין לארץ ישראל' להכל מעלין לירושלים, דבעלייתו לארץ ישראל אינו יכול להכריח שישבו עמו, דכמה עיירות יש בארץ ישראל ובכל מקום שירצה הוא לא ירצו הם, ויולכוהו בארץ ישראל מעיר לעיר. אבל העלייה לירושלים היינו כפייה גמורה שישבו עמו בירושלים, ודוק" (שיטמ"ק, שם)].

וכן נפסק בשולחן ערוך: "אמר האיש לעלות לא"י, והיא אינה רוצה, תצא בלא כתובה. וה"ה לכל מקום מא"י לירושלים, שהכל מעלין לא"י, ואין הכל מוציאין משם. הכל מעלין לירושלים, ואין הכל מוציאין משם" (שולחן ערוך אבן העזר סימן ע"ה סעיף ד).

הרי לך שהשוו את העלייה לירושלים אל העלייה לארץ ישראל, וכשם שלגבי ארץ ישראל "הכל מעלין ואין הכל מוציאין" כך גם מארץ ישראל גופא לעיר הקדוש ירושלים "הכל מעלין ואין הכל מוציאין".

[וכיון דאתאן להכי, אעתיק את דברי השערי תשובה בסימן תקס"ח שכתב: "ועיין בר"ב בשם פרי הארץ ח"ג כתב שאף אם יושב בא"י ונפשו איתו להשתטח על קברי הצדיקים בחו"ל, או יושב בירושלים ורוצה ללכת על קברי הצדיקים שבא"י, שרי לילך אדעתא לחזור".

והוא פלא נפלא, שהוצרך למצוא היתר למי שיושב בירושלים, שמותר לו לצאת ממנה וללכת על קברי הצדיקים שבשאר ערי ארץ הקודש, כשדעתו לחזור. ומשווה היתר זה אל היתר לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ...]

ומה שלא ראינו בדורות הקודמים שהקפידו על זה, הן בזמן התנאים

כִּי בָחַר ה' בְּצִיּוֹן

ואמוראים שהיו הרבה מהם דרים בשאר ערי ארץ הקודש, הן בזמן הארז"ל והבית יוסף שהיו הרבה מחכמי ישראל דרים בצפת וכיו"ב ולא הקפידו לעלות לירושלים דווקא - כבר כתב על זה החתם סופר: "ומה שהתפלא הד"ג על הרבה חכמי ישראל שלא עלו לירושלים דוקא, והיה סנהדרין ביבנה דוקא ובציפורי, וגם בימי הרב בית יוסף והאר"י ז"ל מ"ט לא עלו הם?"

הנה בימי חכמי התלמוד היו הריגות ושמדות בירושלים וגלו סנהדרין, ומשנתיישב במקומות אחרים והיה שם מקום הועד ומקום ישיבה ותורה ולא ימתדר להו בירושלים כמו במקומות אלו, שוב אין מצוה בירושלים, דאפילו עזרא לא עלה לבנין בהמ"ק כל זמן שרבו ברוך בן נריה קיים כדאיתא ספ"ק דמגילה, דודאי ת"ת וישיבה עדיפה מן הכל.

וכן היה בימי הרב בית יוסף והאר"י ז"ל היה קיבוץ רוב החכמים בצפת, ואין לשאול על כל החכמים מעיקרא כי אין אדם יודע מטמוניות של חברו, ועכ"פ כשעלו אלו ומצאו רוב חכמי ישראל בצפת ע"כ התחברו עמם.

ובאמת טרם הפרד הרב הגאון מהו' עמרם מפה, הייתי כופל ומשלב עמו שלא ידור אלא בירושלים מקום משכן כבוד קדושת בית אלקינו, וכאשר עשה הרמב"ן ז"ל, אף על גב דבצפת נמצאו קברי אנשי אלקים הידועים, מ"מ מי ימיר זה בקדושת ירושלים ומקום מקדש (עי"ש שהאר"ק מה שאידע עמו אח"כ).

... הנה כי כן יפה אמרו חז"ל שהאיש יכוף כל ב"ב לעלות לא"י או לירושלים, שהרי משום ישוב א"י כותב"י אונו אפילו בשבת ומכ"ש משום ישוב ירושלים ביותר בזמן הזה, וכבר העיד הרמב"ן באגרתו שהחורבן לפי ערך הקדושה כל שקדוש יותר חרוב יותר וירושלים חרוב יותר מכל ערי א"י ע"ש, ממכלל דבעי דרישה וישוב יותר" (ש"ת חתם סופר, יורה דעה סימן רל"ד).

ומפני זה אף ס"ל להחז"ס להלכה, דגם לגבי צדקה יש להעדיף ולהקדים יושבי עיה"ק ירושלים תובב"א על פני יושבי שאר ערי ארץ הקודש, וכמו שהאר"ך שם בזה, וז"ל בתוך דבריו: "בחילוק צדקה להקדים עושי מצוה ופועלי צדק יותר מן השאר ... שיישבת ירושלים חשיבה מיישבת שארי מקומות בא"י כממילא יש ליושבי ירושלים קדימה-מה ליושבי שארי ערי א"י, וכל זה ברור ופשוט". ואחר ממאריך לפלפל בזה, מסיים: "בהא סליקנא דעכ"פ מצוה להקדים במנה יפה יושבי ירושלים על שארי עיירות ארץ ישראל" (שם).

עד כאן הבאנו בקצרה ענין מעלת ירושלים ע"פ ש"ס ופוסקים ויש להאריך בזה עוד טובא, אך הוכרחנו לקצר מחמת קוצר הגיליון) ובס"ד בשבוע הבעל"ט נבאר בס"ד דעת רבינו בזה.

ענינים מאירים וחיודושים מהדורים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים וי"ע מתוך רשימותיו של הגרי"ם שכמעט שלישי"א אשר צייר ודרש לפני לזיכרון.

לקט ספרי"ם

ספרי חסידות

שאו מרום עיניכם כי שם לא הורגלתם ממילא וראו מי ברא אלה

בעולם הזה אם האדם רק לא ילך בהליכות חייו כסוס כפרד ויתבונן במעשי ה', ויסתכל בעיני חודרת בהבריהא, הרי ימלא פחד ורעד מפני הדר גאון השי"ת, כתוב (ישעיה מ, טו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו', כי באמת האדם אם יתבונן למטה כאן בארץ גם כן מספיק לו להתפעל מאוד, אלא מכיון שהוא נולד על הארץ וגדל בה, ודורס תמיד עליה, אין לבו מתעורר, לכן אמר הכתוב שאו מרום עיניכם, כלומר העלו עיניכם למרום, שם עוד לא הורגלתם, וראו מי ברא אלה.

השמחה משכרת את השער הננעל

ויאהב גם את רחל מלאה (בראשית כט, ל). על פי פירוש הפוסק (ההילים ק.ב) עבדו את ה' בשמחה, (דברים כח, מז), תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה, זה כלל גדול כי השמחה מורה שאוהב את הדבר הרבה. וזה מדרגה יותר מבכיה, כי להבכיה פתוח השער כמו שאמרו חז"ל (בבא מציעה נט, א) שיערי דמעות לא ננעלו, אך השמחה משבר המחיצה והגודא, וידוע מאמר חז"ל (בבא בתרא קכג, א) עיני לאה רכות שבכתה לפני השי"ת שלא תיפול בגורל עשו וזהו ויאהב גם את רחל מלאה.

חיבור שני חלקי ביום טוב

תקיעה בחזק וגבורה

שני חלקי כלי שמחברים אותם זה לתוך זה בחזק ובגבורה, אסור מן התורה להרכיבם בין בשבת בין ביום טוב, דמלאכת בונה ומכה בפטיש אינם מן המלאכות שהותרו לצורך אוכל נפש. כך נפסק בשולחן ערוך בהלכות שבת (סי' שיג ס"ו ט) ובהלכות יום טוב (סי' תקיט ס"ב) שאסור מן התורה לתקוע דלת של שידה תיבה ומגדל לתוך צירו. ופירש הסמ"ג (לאוין סה) דגדר תקיעה היינו לתקוע חלק בחלק בחזק על ידי גבורה ואומנות (מובא במג"א סי' שיג סק"א וביה"ל שם ס"ו).

הידוק בלי גבורה

שני חלקי כלים שדוחפים חלק אל חלק עד שמתהדקים ונצמדים זה בזה ואינם מתנועעים כלל בתוך החור, וגם אין צריכים אומנות וגבורה לזה, נחלקו הפוסקים אם חיבור כזה אסור מן התורה או מדרבנן. המגן אברהם (שם) הבין מלשון הראב"ד שלדעתו סוג חיבור כזה אסור מן התורה. וכן כתב האליה רבה (סי' שיג סק"ח) דלשיטת הפוסקים שהתקוע חייב משום מלאכת מכה בפטיש אם כן כל שמקדיש שלא יתנועע בתוך החור ומהדק בדוחק אסור מן התורה משום מכה בפטיש, ורק הפוסקים הסוברים שהתקוע חייב משום בונה, מצריכים שיהא דרך גבורה ואומנות, שדבר שההדיט יכול להחזיר בקל אינו חשוב כעשיית כלי מתחילתו (עי' רמב"ן שבת קכב).

אכן דעת הסמ"ג (שם) שכל חיבור שאינו דרך גבורה ואומנות איסורו רק מדרבנן. וכן כתב הר"ן (שבת כא: ד"ה ואיכא) שאפילו אם מתהדקים שני חלקי הכלים זה בזה אין בזה איסור מכה בפטיש או איסור בונה מן התורה רק מדרבנן. וכן הוכיח החזון איש (סי' ג סק"ג) שכן הוא דעת התוספות.

רפוי ואינו רפוי

הבית יוסף בהלכות שבת (סי' שיג ס"ז) הביא את דברי הרשב"א בעבודת הקודש (בית מועד שי' ג') שאסור לחבר שני חלקי כלי בצורת רפוי ואינו רפוי. ומדברי הרשב"א בעבודת הקודש (שם) מבואר שאפילו אם אין הדרך לחבר את שני חלקי הכלי על ידי תקיעה אף פעם, ותמיד מחברים אותם רק באופן שהוא רפוי ואינו רפוי אסור מדרבנן. וכן נראה מלשון המשנה ברורה (שם ס"ח מג) שעל לשון המחבר שכתב "ואם דרכה להיות רפויה מותר לכתחילה ובלבד שלא יהדק", הוסיף המשנה ברורה: "ורפוי ואינו רפוי אסור". שאף אם דרכה להיות רפויה אסור להדק בצורה של רפוי ואינו רפוי.

אכן בשולחן ערוך הרב (סי' שיג סכ"א) והחזון איש (סי' ג סק"ג ד"ה ובב"י) כתבו שבדין זה נחלקו המהר"ם ורוטנברג והטור, לדעת הטור מותר להרכיבו ולהדקו קצת ואין חוששים שמא יתקע בחזק הכלי על ידי תקיעה כלי כזה להדק בחזק, ולדעת מהר"ם מרוטנברג אסור להרכיבו. ולמעשה פסק השולחן ערוך הרב שיש להחמיר ורק במקום צורך גדול

יש לסמוך להקל. ואילו החזון איש פסק שאפשר להקל בזה לגמרי.

רפוי ממש

בהלכות שבת פסק המחבר בשולחן ערוך (שם) שמוותר לחבר שני חלקי כלי ברפיון, והגיה עליו הרמ"א שזהו רק אם הדרך להיות מהודק, אסור לחברו אפילו בצורה רפויה מחשש שלא יבוא להדקו. ובאמת שבבית יוסף כתב בפירוש כדברי הרמ"א שאסור לחבר שני חלקי כלי אפילו ברפיון אם הדרך להדקו, וצריכים לומר שלא בא הרמ"א רק להשלים את דברי המחבר. וכן כתב הלושי שרד (בט"ז סק"ז).

ולשיטה זו אסור להניח שני חלקי כלים זה בתוך זה ברפיון, אפילו אם לא שייך שם שום תקיעה רק הידוק לבד.

אמנם במשנה ברורה (סי' מה ושה"צ ס"ק לב ויה) כתב לחלק, שרק כלי שרגילים לחברו זה בזה על ידי תקיעה ממש אסור לחברם אפילו ברפיון מחשש שלא יבוא לידי תקיעה, אבל סוג כלי שאין רגילים לחברו על ידי תקיעה רק בהידוק לבד, נחלקו בזה המהר"ם מרוטנברג והטור, דלדעת הטור מותר לחברם ברפיון כיון שלא שייך תקיעה רק הידוק לבד, ולדעת המהר"ם מרוטנברג אסור לחברם אפילו ברפיון כיון שהרגילות להדקם. ופסק (סקמ"ז) דלכתחילה יש להחמיר, ולצורך שבת יש לסמוך על המקילים.

אכן החזון איש (שם) כתב שאין מקור לחומרת הרמ"א, וגם המחבר חזר בו ממה שכתב בבית יוסף, ודעתו שמוותר לחבר שני חלקי כלי ברפיון אם אין רגילות לעשות בו תקיעה רק הידוק לבד, וכן פסק למעשה. וכן נראה מהשולחן ערוך הרב (שם).

כלי המחובר בהברגה

נחלקו הפוסקים האם חיבור של הברגה חשוב כתקיעה שאסור מן התורה או כהידוק שאסור רק מדרבנן. דעת המגן אברהם (שם סק"ב) שהברגה חשובה כתקיעה, והמברגי שני חלקי כלי חייב חטאת מן התורה. ואילו דעת הט"ז (סק"ז) שהברגה חשובה כהידוק שאסורה רק מדרבנן, ולשיטתו יהיה מותר לשיטות המקילים ה"ל לחבר ברפיון שני חלקים שדרכם להתחבר על ידי הברגה לבד.

ובמאמר מרדכי (שם ס"ק יא) האריך לבאר שהברגה חשובה כהידוק ולא כתקיעה, וכתב בזה הלשון: "אי לא דמיסתפינא אמינא דלא שייך תקיעה רק במכניס איזה דבר לתוך דבר אחר הנקוב, כמו המכניס יד הקרדום לתוך העין שלו, וכן מנורה של פרקים העשוי בדרך זה שמכניס קצתו בקצתו, וכל שמכניסו ודוחקו יותר הוא מתאחד ומתחבר יותר. אבל מנורה וקוס של פרקים שלנו העשויים חוליות והם מתפרקים ומתחברים על ידי חריצים, שבסביבות פרק החתחתן יש חריצים קטנים בפנימיותו ובסוף פרק העליון הנכנס לתוכו יש גם כן חריצים ועל ידי לגלוג וסיבוב נכנס לתוכו ומתאחד בו,

נתחלה תפילין של יד דרש"י עם דר"ת

רש"י, אינו יוצא המצוה, שהרי לכל אחד מהשיטות הוא השני כרצועות בעלמא נמצא דהוי רק כמניח תפילין אחת או של ראש לבד או של יד לבד.

ומסיים דמכל מקום בשעת הדחק שאין לו רק תפילין כאלו מותר להניחם אפילו לכתחילה, שהרי בלאו הכי מותר בשעת הדחק להניח רק תפילין אחת. וכן פסק המשנה ברורה (סי' לד סק"ה).

לפי זה כתב בשו"ת משנה הלכות (חלק טו ס"ט) כי מי שהניח שני זוגות אלא שנתחלף לו של יד של רש"י בשל ר"ת, אינו חשוב כעשה חצי מצוה רק כעשה כל המצוה בשלימות, שהרי אין התפילין מעכבין זה את זה כלל, ואם כן לעצם קיום מצות הנחת תפילין יש לו מצות של יד ומצות של ראש, והגם שלא הניחם יחד והניחם גם שלא כסדרן, שהרי הניח השל ראש של רש"י קודם השל יד של רש"י, מכל מקום בעיקר המצוה יצא ידי חובתו.

אבל נראה שאותו היום שנודע לו צריך לחזור ולהניח שניהם בבת אחת, דאף דלא הוי 'קרקפתא דלא מנח תפילין', מכל מקום חיסר המצוה שדרשו חז"ל 'כל זמן שבין עיניך יהיו שתיים'. וכן כתב בשו"ת שבט הקהתי (ח"ב סי' יב). ובשו"ת שרגא המאיר (ח"ו סי' קנה) כתב שצריך כפרה על הברכה שבידך ברכת 'להניח תפילין' על רבינו תם ולא על של רש"י.

מעשה באחד שמסר את פרשיות התפילין שלו לבדיקה, ומצאו שהתחלף לו השל יד של רש"י בשל רבינו תם, וכך נמצא שבמשך כמה שנים הניח תפילין של יד של רש"י עם של ראש של ר"ת, ושל יד של ר"ת עם של ראש של רש"י. ויש לדון האם יצא כל השנים האלו מצות תפילין, דלמעשה הניח גם של יד וגם של ראש של שניהם, או לא יצא כלל כיון שלא הניח שניהם ביחד.

והנה בשו"ת שבות יעקב (ח"א סי' ב) מצינו שדן האם מי שיש לו תפילין של יד ר"ת ותפילין של ראש רש"י מקיים מצוה בהנחתם, וכתב מתחילה שבודאי מקיים מצוה בהנחתם, שכן נפסק בשולחן ערוך (סי' כו ס"א) דתפילין של יד אינו מעכב של ראש ולא של ראש מעכב את של יד, ומי שיש לו אונס שאינו יכול להניח אלא אחת מניח אותה שייכול, שכל אחת מצוה בפני עצמה היא. ואם כן גם כאן מקיים מצות של יד לפי ר"ת ומצות של ראש לרש"י.

אלא שאחר כך כתב דלפי המבואר בשולחן ערוך (סי' לד ס"ב) שהמניח שני זוגות תפילין של רש"י ושל ר"ת צריך לכיון בהנחתם שאינו יוצא ידי מצות תפילין רק באותה זוג תפילין שהיא אליבא דהלכתא ואילו הזוג השני אינו רק כרצועות בעלמא, שאם לא יכוון כך יש בזה חשש בל תוסיף. אם כן נמצא שממה נפשך אם מניח רק זוג תפילין אחד, של יד ר"ת ושל ראש

וכשמסבבים אותו לצד האחר מתפרק, נראה דלא שייך בהם גזירה דשמא יתקע". ע"כ.

הקולא ביום טוב

במשנה ברורה (סי' תקיט סק"ח ט יא) מבואר שמפרש הטעם שמוותר להעמיד מנורה של פרקים ביום טוב, לפי שלא אסור חז"ל לחבר שני חלקי כלים בסוג חיבור שאסור רק מדרבנן ביום טוב לצורך שמחת יום טוב. ולכן לשיטתו אין אוסרים ביום טוב רק חיבור של תקיעה האסור מן התורה, אבל חיבור של הידוק, או חיבור ברפיון במקום שעלול לבוא לידי תקיעה מותר לצורך שמחת יום טוב.

לפי זה, פסק המשנה ברורה שמוותר לחבר ביום טוב כל סוגי הכלים אם מחברם באופן של הידוק ולא באופן של תקיעה, דהיינו שאין החיבור נעשה בחזק ובגבורה בצורה של אומנות.

הברגה ביום טוב

אמנם שני חלקי כלי שמתחברים על ידי הברגה, תלוי אם הברגה נחשב כתקיעה או כהידוק: לדעת הפוסקים שהברגה נחשבת כתקיעה שאסור מן התורה, אסור גם ביום טוב לצורך שמחת יום טוב. ולדעת הפוסקים שהברגה נחשבת כהידוק, מותר לחברם ביום טוב לצורך שמחת יום טוב. ולמעשה כתב המשנה ברורה (שה"צ סק"ב) שנכון להחמיר כדעת המגן אברהם שהברגה נחשב

כתקיעה ואסור מן התורה.

ואז"ל בשו"ת קנה בושם (ח"א סי' יא) העלה שאפשר להקל בכלים שמוכח מתוכם שאין החיבור עשוי להתקיים, שמכיון שדרך שימושם מלכתחילה הוא על ידי פירוק וחיבור, לכל היותר אינו רק איסור דרבנן ומותר לצורך שמחת יום טוב. וכתב, שכן היה נהוג מקדמת דנא להשתמש בפרימוסים וכן במנורות (לוקסים) של נפט, אף שהיה בהם כמין שרוי"ף מיוחד לסגירת האויר. וכן פסק בשו"ת שבט הלוי (ח"ט סי' כקו, ב).

הברגה הדוקה

ראוי לדעת שאין ההיתר רק בסוג חיבור ששני הכלים עשויים מחריצים והם מסתובבים זה על זה, אבל סוג הברגה כמין שרוי"ף שמבריגים לתוך עץ או לתוך הקיר הרי זה תקיעה ממש. ואפילו הברגה של סטנדר שהשרוי"ף נכנס לתוך ברזל חיצוני ומתהדק עם שרוי"ף על ברזל פנימי יתכן שנחשב כתקיעה ולא כהידוק.

כמו כן שרוי"ף של משקפיים שנפל, אף שהוא חיבור של הברגה אסור לתקנו ביום טוב, שמשקפיים שנפל בורג ממנו חשוב ככלי שנשבר וממילא ההברגה נחשב כתיקון גמור. ואין זה ככלי של פרקים העשוי להתפרק ולהתחבר מזמן לזמן, ששם אין הפירוק חשוב כשבר ואין התיקון חשוב כתיקון.

להקים 'מעמד פרנסה' לתלמידים

רבי נפתלי מנעמרוב (ה)

רבי נפתלי עסק הרבה בעסקי רבינו ז"ל, וכן היה עוסק לעזור למוהרנ"ת בהעקת כתבי הקודש, התורות והמאמרים של רבינו ז"ל, ולסדרם לדפוס.

חלקו בהעקת תורות רבינו

זכמו משמפר מוהרנ"ת:
"בחורף שנת תקס"ה הנ"ל ציוה עלי לחזור ולהעתיק כסדר כל התורות שלו שהיה כתובים אצלי בקונטרסים מפוזרים, כמי שנכתבו בעת כתיבתם אחר אמירת התורה מיד, וציוה לחזור ולהעתיקם, שיהיו נכתבים כסדר שיהיו ראויים לכורכם. וכן עשייתו והעקתים כסדר על נייר טוב ודיו יפה, ור' נפתלי קרא לפני מלה במלה מקונטרסים הנ"ל ואני כתבתי על הספר, ונמשך כמו רבע שנה עד אחר פסח ממוך לשבועות".

עוד כתב במקום אחר:
"הנה באמצע החורף בהיותי במאהלה, הודיע לי חברי ר' נפתלי שבא מלעמבערג ר"ד שנסע עמו ז"ל, וסיפר שרבינו ז"ל רוצה להדפיס ספרו, ושדיבר מזה כל הלילה, והיה רצון חברי נ"י שאסע לנעמרוב ומשם אסע עמו לנעמבערג, כדי לעסוק בהדפסה הנ"ל. ובעוונותינו הרבים לא יכולתי לנסוע מעוצם ריבוי המניעות שלי מכל הצדדים, ואף על פי שכבר זכיתי לשבר כמה מניעות, אף על פי כן מניעות אלה לנסוע לדרך רחוק כזה לנעמבערג לא זכיתי לשברם, אך תיכף התחלתי לחשוב מחשבות בענין ההדפסה, והתחלתי לסדר הקדמה ושער וכו'".

"לשמוע מפיו חדשות"

בשנת תקס"ז לא היה מוהרנ"ת הרבה לפני רבינו ז"ל, אבל רבי נפתלי חברו זכה אז להסתופף בצלו הקדוש, והיה כותב בכל פעם למוהרנ"ת כל השיחות ששמע וכל מה שנעשה עם רבינו ז"ל, ואח"כ התראה מוהרנ"ת עם חברו ר' נפתלי וקיבל ממנו באר היטב כל התורות והשיחות, כמ"ש בימי מוהרנ"ת ז"ל:

"אחר פורים נסעתי לנעמירוב, וכוונתי היה להתראות פני עם חברי ר' נפתלי, כי ידעתי שרבינו ז"ל כבר נסע לדרך נסיעה הנ"ל. כי חברי ר' נפתלי כותב לי על הפאסט בכל פעם, כל מה שעבר כאן. אך נסעתי לנעמרוב כדי לדבר עם חברי ר' נפתלי לשמוע מפיו חדשות שזכה לשמוע בעתים הללו שלא זכיתי להיות אצלו ז"ל. ובאתי לנעמרוב, ומאת ה' היתה שנתעכבתי שם עד אחר פסח, ובתוך כך שמעתי מר' נפתלי נ"י כמה מעשיות ששמע מפיו הק' שלא נכתבו עדיין, כי לא היה מי שיכתבם, ואני שמעתיים מפיו חברי הנ"ל וכתבתים על הספר (אבל שאר המעשיות שמעתי מפיו הק' של רבינו ז"ל בעצמו) (ימי מוהרנ"ת ח"א סי' י"ח).

"עתידין להחיות כל ישראל"

ומסיים שם מוהרנ"ת בזה הלשון: "ברוך ה' שנתן בדעתי לנסוע לנעמרוב אז, שעל ידי זה הצלתי מעשיות אלו, שאם לא באתי אז לא היה נכתבין כלל, והיה נעלמין מן העולם, ועתה כבר החיו כמה נפשות ישראל, ועדיין הם מחיין נפשות הרבה, ועתידין להחיות כל ישראל וכל באי עולם, כשיתגלה אמיתת קדשות גדולתו בעולם במהרה בעזרת השם, ברוך ה' אשר עזרני עד כה", ע"כ.

זכות הרבים לדורות

כמה שנים אח"כ, בשנת תקפ"ז לפ"ק, הזכיר מוהרנ"ת במכתב לר' נפתלי מגודל הזכות הזה שעסק בעסקי רבינו ז"ל, וזה לשונו: "ובוודאי ראוי לנו לאהוב עצמינו ביתר שאת ויתר עוז, מחמת שזכינו לידע כל כך ממנו ז"ל, ושיהיה לנו חלק כזה בכמה וכמה זכות הרבים לדורות" (על"ת בכתב כ"א).

רצון בוראנו, ואז ייטב לשניהם גם לעושה הטובה וגם למקבלה, וכנ"ל.

וידועים סיפורים רבים על גדולי ישראל, שכרוב אצילות נפשם לא רק שלא ציפו לגמול ולהכרת הטוב על מעשיהם הטובים, אלא עוד העניקו תמיד והשפיעו לזולת, גם אם הלה בעט בטובה ושילם רעה תחת טובה.

ויותר מכך; בכל פעם שחשו והרגישו שמה חלילה יש בלבם איזה טינה כלפי הזולת - כדי להוציא מלבם לגמרי טינה זו, כדי לא לעבור על הלאו של 'לא תשנא את אחיך בלבבך' - היתה דרכם להשפיע רוב טובה, וזה גרם להם לאהוב את מקבל הטובה, כפי הידוע מטבע האדם שהמשפיע טובה לחבירו נגרמת אהבה בלב המשפיע.

ומספרים על אחד מגדולי ישראל שפגש פעם בנסעו ברכבת, נערים שהתנהגו בשובבות רבה, ומתוך השתוללותם שחקו עליו וציערוהו הרבה מבלי לדעת כלל בכבוד מי הם פוגעים בכך. והנה ברבות הימים נצרך אחר מהבחורים הללו להיבחן ולהוציא תעודת 'היתר הוראה' מהגאון הזה, ובבואו אליו הכירו מיד כאותו אחד שציער אותו מאד בנסעו ברכבת, בעוד הבחור הלה לא הכירו.

הגאון בחנו, והוא לא הצליח במבחן. מיד נטל על עצמו אותו גאון ללמוד עם הצעיר ולהכינו היטב כדי שיהיה ראוי לעמוד למבחן, ולאחר שהוציא תעודת סמיכה לרבנות, דאג עבורו לשרך לו שידון הגון, והעמיד לו מעמד פרנסה, והלה לא ידע את נפשו מדוע זכה לקרבתו העזה על אותו גאון וצדיק יותר מכל אדם אחר. וגם בני העיר תמאו אותה תמיהה על הקירוב המיוחד שזכה אותו בחור זר באופן מיוחד ביותר.

כשהציגו את תמיהתם לפניו, השיב להם, כי באחד הימים הוא סבל רבות מן אותו צעיר, וחשש שמה לא טיור כליל את לבו כלפי החבור, ואז הרי הוא עובר על 'לא תשנא את אחיך בלבבך', ולכן החליט בדעתו להשפיע עליו רוב טובה ועל ידי כך נעשה אצלו כאחד מבניו ונתבטלה לגמרי הטינה מלבו, וקיים בו 'ואהבת לרעך כמוך'.

ואמנם אופן כזה של עשיית חסד הוא האופן המושלם הגורם לתוצאות ברוכות ביותר.

על דיוק לשון המשנה (אבות פ"א מ"א): 'והעמידו תלמידים הרבה' - שמעתי פעם, ש'מעמד' הוא מלשון פרנסה, שכאשר יש לאדם תלמידים, יש לו גם לדאוג לטובתם וגם לפרנסתם, שיהיה להם מעמד כדי שיוכלו לשבת ולעסוק בתורה, שהרי אם אין קמח אין תורה, וזה חלק מהשפעת הטובה של הרב לתלמידים...

לא פעם רואים העוסקים בעשיית טובות ברוחניות, כגון מדריכים ומחנכים ועסקנים הדואגים ומטפלים בסוגים שונים של מצוקות אנושיות, ומתאמצים לסייע ולהקל לאנשים במצור ובמצוק - שכשהמושפעים והמחונכים עוזבים אותם לנפשם, הרי הם מרגישים טינה בלבם על מדריכיהם ומחנכיהם, ואותם המדריכים שהשקיעו מיטב חייהם למען מחונכיהם לא ידעו ולא יבינו מדוע גורמים להם תלמידיהם רעה תחת טובה...

אבל האמת היא שמצוי שבעת שעוסקים עבור הזולת חש מקבל הטובה כל הזמן רמזים סמויים לדרישת גמול ביום מן הימים... וזה גורם להתרחקות עזה, וכן לטינה עמוקה, הגם שהוא מקבל טובות גדולות וחשובות. והדברים עמוקים ודורשים תשומת לב רבה, שכל עשיית הטובה תהא ללא שום מטרה של טובת הנאה אי פעם, אלא כל כולה לשם הזולת למען עשה טוב וחסד כפי

מעמד האדיר כתר תורה

עשרות אברכים תלמידי 'מבצר הכוללים אש דת למו' שע"י מוסדותינו הק' בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א, זכו להתעטר בכתר תורה 'נזר הוראה' ע"י הגאווה"צ חברי הבד"צ של העדה החרדית שליט"א.

תנו כבוד ויקר לעמלי תורה והוראה

קהילת חסידי ברסלב שבנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א לבשה חג, ביום הרביעי כ"ח לחודש חשון, כאשר נקבצו ובאו להשתתף במעמד נשגב ורב ערך - מעמד 'כתר תורה' - להביע רגשי הוקרה והערכה לכ"ב אברכי משי מובחרים, תלמידי 'כולל הוראה בית שמש' בראשות הגאון רבי דוב הכהן רבינוביץ שליט"א מו"צ העדה החרדית ב"ש, שע"י מבצר הכוללים 'אש דת למו', אשר לאחר שנות עמל ויגיעה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, עמדו בכור המבבחן אצל הגאווה"צ חברי הבד"צ של העדה החרדית שליט"א וזכו להתעטר בנזר עטרה תעודת 'יורה יורה'.

המעמד התקיים ביום הרביעי כ"ח חשון לפנות ערב בבית מדרשינו 'אהל הדסה' בהשתתפות המוני חסידים ואנשי מעשה, חכמי ורבני 'מבצר הכוללים', ובראשם חתני המעמד שליט"א ולצידם הוריהם היקרים וזקניהם, ישישי חכמה פארי ירושלים של מעלה, ועל צבאם הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א נשיא המוסדות.

את המעמד הנחה הרה"ח רבי שמעון אנשין שליט"א משגיח רוחני בישיבתנו הק', אשר קידם בהתרגשות עצומה את פני הנאספים הנכבדים אשר באו והתכנסו לחלוק כבוד ויקר לעמלי תורה בטהרה ויראה שלימה. אחריו פתח את שורת המשאות ראש הכולל הנערץ הגאון רבי דוב הכהן רבינוביץ שליט"א, אשר בקול רווי התרגשות העלה על נס את היגיעה העצומה שהשקיעו האברכים החשובים במשך שבע שנות השובע עד שזכו להגיע ליום זה, ובסיום דבריו העלה על נס את מסירותם של חברי ההנהלה החשובים המוסרים לבם ונפשם להצלחת מבצר הכוללים ושגשוגם לשם ולתפארת.

מעמד האדיר כבוד מורה

אחריו נקרא הגאון הנודע מגיד מישרים רבי דוד הרשור שליט"א מגדולי מרביצי תורה בעיה"ק ירושלים, אשר בדבריו המתוקים היטיב לרומם את שאיפותיהם של אברכי הכוללים היגיעים בתורה, שדרכה משיגים השגות נפלאות בדרכה של תורה.

בתום דבריו הנפלאים עברה הרינה בקרב קהל הקודש, ובהדרתו הופיע הגה"צ רבי יעקב מאיר שכתער שליט"א לפאר ולהדר את המעמד הנשגב.

עתה עלה לרוכן הגאון האדיר רבי יעקב מנדל יאראוויטש שליט"א חבר הבד"צ, אשר תחת שבת ביקורתו עברו האברכים החשובים שליט"א את כור המבחן, ובדבריו הביע את התרשמותו הנלהבת לנוכח ידיעותיהם המקיפות של האברכים היקרים שזכו למצוא כדי מידתם, מידה משובחת כזו.

לאחר מכן התכבד לשאת דברים הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א אביו של הגאון ראש הכולל שליט"א, שהאריך בדיבורים אודות מסורת לימוד ההלכה בקרב זקני אנשי שלומנו, כפי אשר זכה לראות בהסתופפו בצילם בימי נעוריו. כן הקדיש דיבורים מיוחדים לכבוד 'בית יעקב אלו הגשמים', והפליא את מסירות נפשן למען תורת בעליהן שבדואי שכון מובטח בשמים ממעל לאין שיעור וערוך, לאחמ"כ נשמעו דברי הרגש והודאה מפי אחד ההורים הרה"ג ר' נחמן זאב פראנק שליט"א.

הס הושלך בהיכל ה' - כאשר פתח הגרי"מ שליט"א בדברות קדשו, במהלכם הפליא לבאר עומקם של דברים כמה נצרך לאיש ישראל להיות שליט על מעשיו ולדע בכל פעולה שהוא עושה מהו מקור המעשה וחיובו, מדאורייתא או מדרבנן, ועל כן נצטוונו לעסוק בדברי תורה ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא - לדעת המעשה אשר נעשה בכוונה נכונה ושלמה. ובתוספת שיח הדרכה פנה להני צנתרי דדהבא - האברכים החשובים המתעטרים בנזר הוראה, ולימדם דעת כי כאשר זוכה בר ישראל לשבת על מדין ולהורות הוראה בישראל, עליו לדע שהוא מקיים מצות עשה מן התורה 'ולהורות את בני ישראל' ואחר כוונת הלב הן הן דברי תורה.

בסיום דבריו הבהיר, פצח הגרי"מ שליט"א בריקדה של מצוה לכבודה של תורה למשך שעה ארוכה.

לאחר מכן עברו חתני התורה האברכים החשובים שליט"א קמי הגרי"מ שליט"א וזכו לקבל מידיה את תעודת ההוראה - כשמאציל עליהם ברכות קדשו ברוב רגש ואנפין נהירין.

במהלך המעמד הנשגב, כיבדו בהשתתפותם הרבנים הגאונים ראשי הכוללים שליט"א, כמו כן השתתפו הגאון הצדיק רבי משה קרמר שליט"א, הגאון רבי שמעון יצחק שליט"א חבר הבד"צ, הגאון רבי קלמן ווייס שליט"א מו"צ, והגאון רבי מאיר נויפלד שליט"א מו"צ.

עם תום חלוקת התעודות, ברכו ברכת המזון. ולאחר מכן פצח הקהל הקדוש בריקודין של שמחה לכבודה של תורה, וריקודים שנמשכו למשך למעלה משעה ברוב גיל וחדוה עלאה שהחיינו והגיינו לזמן הזה לשוב ולשמוח בשמחת התורה.

רישומו של המעמד הנשגב נחקק בלבם של האברכים היקרים חכמי ורבינו מבצר הכוללים, אשר שבו למעונם עמוסים ברגשי התעלות והתעצמות, להתחזק ולהתרומם בעמלה של תורה ויראה טהורה לאורך ימים ושנים טובות.

